

367. – Режим доступу: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/4_23.pdf

4. Хлистік М. А. Про деякі аспекти створення в Україні служби пробації [Електронний ресурс] / М. А. Хлистік // Інтернет ресурс «Політологія – актуальні проблеми політики».

□ Режим доступу : <http://pravoznavec.com.ua/period/article/25119/%D5>

5. Ягунов Д. В. Принципи пробації: європейські стандарти та проблеми їх реалізації в Україні / Д. В. Ягунов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип. 9. – Т. 4. – Ужгород, 2012. – С. 172–176. – Серія «Право».

6. Ягунов Д. В. Пробація: поняття та її сутність [Електронний ресурс] / Ягунов Д. В. – Режим доступу: <http://www.Kvs.gov.ua/punish/control/uk/publish/article:jsessionid=36D404B73DA168444>

2041B778EB59BF9?art_id=55791&cat_id=49546.

7. Ягунов Д. В. Пробація: трансформація концептуальних засад та перспективи створення національної моделі в Україні / Д. В. Ягунов // Актуальні проблеми європейської інтеграції : зб. ст. з питань європейської інтеграції та права / за ред. В. М. Кривцової та Д. В. Ягунова. – О. : Фенікс, Вип. 3. – 2008.

8. Яковець І. С. Завуваження та пропозиції щодо проекту Закону України: Про пробацію [Електронний ресурс] : Всеукраїнський центр правової допомоги – Режим доступу: <http://www.public-advocate.org/ru/pro-nas/nasha-diyaln/141-zauvazhennya-ta-propozitsiji-shchodo-proektu-zakonu-ukrajini-pro-probatsiyu.html>

9. Про загальну структуру і чисельність кримінально-виконавчої системи України [Електронний ресурс] Закон України від 2 берез. 2000 р. – Режим доступу: <http://zakon.Rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1526-14>

BIBLIOGRAFIYA

1. Pro probatsiyu: Zakon Ukraini vid 5 lut. 2015 p. № 160-VIII.

2. Pro kontseptsiyu reformuvannya Derzhavnoi kriminalno-vikonavchoi sluzhbi Ukraini [Elektronii resurs]: Ukaz Prezidenta Ukraini vid 25 kvit. 2008 r. № 401/2008. – Rezhim dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=401%2F2008>

3. Bogatirova O.I., Teoretiko-prikladni zasady vprovadzhenia probatsii v Ukraini: Monografiya / O.I. Bogatirova. – K.: VD Dakor, 2013. – s.8.

4. Palii M.V. Probatsiya ta kapelanstvo yak novi perspektivi vzayemodii derzhavnikh ta religiyних institutiv u protidii zlochinnosti v Ukraini // Visnik Asotsiatsii kriminalnogo prava Ukraini, Vip. 1 (4) – Kiyiv, 2015. – S. 355-367. – Rezhim dostupu: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/4_23.pdf

5. Hlistik M.A. Pro deyaki aspekti stvorennia v Ukraini sluzhbi probatsii [Elektronii resurs]: / M.A. Hlistik // Internet resurs «Politologiya – aktualni problemi politiki». – Rezhim dostupu: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/25119/%D5>

6. Yagunov D.V. Printsipi probatsii: yevropeiskii standarti ta problemi yih realizatsii v Ukraini / D.V. Yagunov // Naukovii visnik Uzhgorodskogo natsionalnogo universitetu. Vip. 9. – Т. 4. – Uzhgorod, 2012. – S.172-176. – Seriya «Pravo».

7. Yagunov D.V. Probatsiya: poniattia ta ii sutnist [Elektronii resurs] / - Yagunov D.V. - Rezhim dostupu: <http://www.Kvs.gov.ua/punish/control/uk/publish/article:jsessionid=36D404B73DA168444>

2041B778EB59BF9?art_id=55791&cat_id=49546.

8. Yagunov D.V. Probatsiya: transformatsiya kontseptualnih zasad ta perspektivi stvorennia natsionalnoi modeli v Ukraini / D.V. Yagunov // Aktualni problemi yevropeiskoi integratsiyi: zb. st. z pitan yevropeiskoi integratsiyi prava / za red. V.M. Kravtsovoi D.V. Yagunova. – O.: Feniks, Vip. 3. – 2008.

9. Yakovets I.S. Zauvazheniya ta propozitsii shchodo proektu Zakonu Ukraini: Pro probatsiyu [Elektronii resurs]: Vseukrainskii tsentr pravovoi dopomogi – Rezhim dostupu: <http://www.public-advocate.org/ru/pro-nas/nasha-diyaln/141-zauvazhennya-ta-propozitsiji-shchodo-proektu-zakonu-ukrajini-pro-probatsiyu.html>

10. Pro zagalnu strukturu i chiselnist kriminalno-vikonavchoi sistemi Ukraini [Elektronii resurs]: Zakon Ukraini vid 2 berez. 2000 r. - Rezhim dostupu: <http://zakon.Rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1526-14>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Шевчук Сергій Володимирович – магістрант Інституту кримінально-виконавчої служби України, факультету пенітенціарної педагогіки та психології.

Наукові інтереси: впровадження служби пробації, використання гештальт-консультування в роботі з працівниками пенітенціарної служби України.

УДК 378.147

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Андрій ШЕРУДИЛО (Глухів)

Постановка проблеми. Модернізація вітчизняної освіти вимагає переосмислення і коригування організації оздоровчо-виховного процесу дитячих закладів оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ). Для роботи в цих закладах необхідні педагоги з високим рівнем підготовки, що відповідає новому державному освітньому стандарту та критеріям сьогодення. Це мають бути фахівці зі сформованими особистісними якостями, активні, спроможні реалізовувати творчий потенціал, застосовувати інноваційні технології та методи роботи з дітьми, створювати умови для розвитку їхніх інтересів, здібностей та

вподобань. Тому нами розроблено модель формування готовності студентів педагогічних вишів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ, яка потребує експериментальної перевірки її ефективності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснюючи аналіз порушеної проблеми, ми використовували праці учених, які займалися вирішенням подібних питань. Теоретичним підґрунтям експериментальної роботи стали дослідження Ю. Бабанського, В. Загвязинського, В. Краєвського, Л. Фрідмана та ін. Серед українських та зарубіжних дослідників, хто

торкається питання підготовки майбутніх учителів до різних видів діяльності в умовах дитячих оздоровчих закладів, слід виокремити таких: А. Нікульников, Н. Олійник, С. Цуприк, Н. Чагіна, Н. Четвергова. Але не досліджена проблема, яка полягає в необхідності подолання недоліків стандартних форм та методів виховання та пошуку нових шляхів, змісту і механізмів роботи студентів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку й експериментальної перевірки їхньої ефективності.

Мета статті. Обґрунтувати програму організації дослідно-експериментальної перевірки формування готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку й висвітлити основні результати формувального впливу.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи експериментальну роботу спираємось на дослідження І. Лернера, у якому педагогічний експеримент визначено як науково організоване дослідження в галузі навчальної чи виховної роботи з метою пошуку ефективніших шляхів вирішення педагогічних проблем, дослідницьку діяльність, спрямовану на вивчення причинно-наслідкових зв'язків у педагогічних явищах і умов їхнього перебігу, активний вплив явища на педагогічне дослідження [2].

У дослідженні враховані наступні умови ефективності організації експерименту:

- аналіз стану досліджуваної проблеми в теорії та практиці;
- конкретизація гіпотези на основі вивчення стану проблеми підготовки студентів до роботи в дитячих оздоровчих закладах;
- визначення необхідної кількості експериментальних об'єктів з урахуванням мети і завдань дослідження;
- однорідність складу експериментальних і контрольних груп;
- поєднання експериментальної і практичної роботи.

В основу дослідження покладено протиріччя, яке полягає в тому, що освітньо-науковий процес підготовки майбутніх учителів має значні можливості для формування у них готовності до використання інноваційних технологій у ДЗОВ. Вони закладені в предметах методичного циклу, але спрямовані на підготовку до традиційної організації оздоровчої роботи в ДЗОВ, не враховуючи тих змін, які постійно відбуваються в системі дитячого оздоровлення, що спричинено відсутністю належних взаємозв'язків з оздоровчими закладами.

Мета експерименту полягала в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці умов та засобів підготовки майбутніх

учителів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ.

Реалізація поставленої мети передбачала вирішення таких завдань: з'ясувати стан розробленості проблеми готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій у ДЗОВ; визначити контрольні та експериментальні сукупності студентів; розробити методики для оцінки рівня прояву різних компонентів готовності майбутніх учителів та виявити вихідний рівень готовності; розробити комплекс засобів експериментального впливу на експериментальні групи; реалізувати експериментальний комплекс у експериментальних групах; виявити проміжні рівні готовності; виявити підсумковий рівень готовності; здійснити математичну обробку отриманих емпіричних даних і сформулювати висновок щодо ефективності запропонованої педагогічної технології.

Об'єктом експерименту є процес підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів до роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку. А предметом експерименту – педагогічні умови та методика підготовки майбутніх учителів до використання інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

В основу дослідження покладено припущення про те, що належний рівень сформованості майбутніх учителів готовності до використання інноваційних технологій у ДЗОВ, буде забезпечено якщо у процесі професійної підготовки застосувати навчально-методичний комплекс з організації навчально-пізнавальної роботи студентів, побудований на проблемно-пізнавальних, творчих, індивідуальних завданнях.

Суперечності, що лежать в основі педагогічного експерименту: між соціальним замовленням модернізації системи педагогічної освіти, що включає формування готовності майбутніх учителів до оздоровчої роботи з дітьми в загальноосвітніх установах на всіх його рівнях, і сформованою системою професійної підготовки педагогів; між необхідністю оволодіння сучасними виховними технологіями майбутніми учителями для роботи в ДЗОВ і закріпленою традиційною організацією оздоровчої роботою в ДЗОВ; між потребою в теорії та практиці вищої освіти науково обґрунтованої програми формування готовності майбутніх учителів до використання виховних інноваційних технологій і відсутністю розроблених наукових основ і засобів означеної підготовки студентів.

Педагогічний експеримент проводився протягом 2013-2016 навчальних років. Відповідно до загальної логіки структурування дослідно-експериментальної роботи розглядалися наступні її етапи: діагностичний, організаційно-

підготовчий, констатувальний, формувальний, контрольний. Усі етапи пов'язані між собою, логіка їх визначається спільною метою. Виходячи з умов, були визначені методи дослідження, що дають досить високу ступінь надійності отриманих результатів. Їхній вибір ґрунтувався на методологічних принципах об'єктивності та науковості.

Експериментальне обґрунтування запропонованої моделі побудовано на основі порівняння контрольної і експериментальної груп і подальшої оцінки результатів застосовуваних методик.

На діагностичному етапі (2013-2014 н.р.) здійснено аналіз філософської, психолого-педагогічної літератури та практики сучасного стану розробленості проблеми використання інноваційних технологій у ДЗОВ; розроблялась методика оцінки стану готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій у ДЗОВ. Нами виявлено рівень обізнаності респондентів у проблемі використання інноваційних технологій в ДЗОВ. А також констатовано, у ході яких дисциплін та якими шляхами, на думку респондентів, можна набути досвіду з означеного питання. Проаналізовано робочі програми з навчальних дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Педагогіка», «Психологія», «Методика виховної роботи», «Табірний збір». Спрогнозовано можливі умови впливу на рівень готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ. На цьому етапі діагностикою було охоплено 427 студентів різних педагогічних вищих навчальних закладів західного, центрального, північно-східного регіонів України.

Шляхом проведення тестування, опитування, експертного оцінювання було виявлено необхідність ґрунтовної підготовки майбутніх учителів до використання інноваційних технологій під час проходження навчально-виховної практики в ДЗОВ.

На організаційно-підготовчому етапі експерименту (2014-2015 н.р.) розроблено зміст експериментального фактора (експериментальні методичні матеріали, методичні рекомендації, проблемно-пізнавальні, творчі індивідуальні завдання до навчальних дисциплін та програми навчально-виховної практики в ДЗОВ). Визначено виші, які будуть брати участь у експерименті, та відповідальних осіб. Та передано експериментальні матеріали на відповідні кафедри експериментальних баз.

Констатувальний етап експериментальної роботи (2014-2015 н.р.) передбачав: розробку методик виявлення рівня готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ; визначення контрольних і експериментальних груп; проведення оцінювання

рівня готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ; зведення і математичну обробку результатів оцінювання; порівняння контрольних і експериментальних груп за статистичними критеріями.

Усього в експерименті взяло участь 104 студенти експериментальної групи та 126 – контрольної. Експериментальні групи склались тільки зі студентів денної форми навчання.

На формуальному етапі експерименту (2014-2015 н.р.) здійснювалась реалізація програми формуальної дії у експериментальних групах та проміжний контроль рівня прояву залежних змінних. Розробка навчально-методичного комплексу, який доцільно перевірити, експериментально обґрунтувати його значення для формування готовності до використання інноваційних технологій в ДЗОВ. Апробація спецкурсу «Інноваційні технології в ДЗОВ», організація діяльності «Школи інноваційних технологій в ДЗОВ», проведення інструктивно-методичного семінару «Організація роботи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку з використанням інноваційних технологій» для майбутніх педагогів-організаторів. Використання навчально-методичного матеріалів, побудованих на проблемно-пізнавальних, творчих індивідуальних завданнях у процесі підготовки студентів до проходження навчально-виховної педагогічної практики в ДЗОВ

На контрольному етапі педагогічного експерименту (2015-2016 н.р.) проведено оцінювання рівня готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ; зведення і математична обробка результатів оцінювання; порівняння контрольних і експериментальних груп за статистичними критеріями та формулювання висновків, щодо ефективності розробленої методики формування готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій в дитячих оздоровчих таборах.

Для кількісного аналізу даних, отриманих у процесі педагогічного експерименту, застосовувались методи математичної статистики. Зокрема, в дослідженні використано:

- описову статистику, яка передбачає групування, ранжування, графічну інтерпретацію, знаходження мір центральної тенденції, показників розсіяння;
- кореляційний аналіз, котрий слугує встановленню емпіричних зв'язків між параметрами досліджуваних об'єктів;
- визначення достовірності різниці даних, які були отримані у процесі експериментальної роботи.

З метою визначення рівня прояву окремих компонентів готовності було розроблено низку діагностичних засобів, що визначали рівні за описаними нами критеріями. Діагностика сформованості різних компонентів готовності – процедура складна і неоднозначна.

Якщо ми стверджуємо, що готовність являє собою складне утворення, у складі якого виокремлено мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивний компоненти, то виникає бажання просто оцінити їх, додавши результати оцінювання кожного з компонентів і отримати бажаний результат. Але, враховуючи положення системного підходу, слід наголосити, що властивості системи не зводяться до суми властивостей складових частин. Тому, результат такого оцінювання готовності буде недостатньо об'єктивним.

Деякі науковці, зокрема Г. Дудчак, діагностичний апарат визначення рівня розвитку готовності майбутніх учителів будують на основі самооцінювання студентів [1].

Звичайно, самооцінювання може використовуватись у діагностиці, але його об'єктивність обов'язково має підтверджуватись іншими методами. Більш об'єктивним методом є оцінювання різних компонентів готовності фахівцями (С. Мартиненко [4], Т. Хлебнікова [5]). І в першому, і в другому випадках застосовуються порядкові шкали, що обмежують процедури використання арсеналу математичної статистики.

Аксіоматично, що найбільш об'єктивними є методики, в основі яких лежить не самооцінювання чи думка експерта, а реальний результат діяльності чи прояву якостей студента, який можна зафіксувати. Це може бути: кількість правильно виконаних тестових завдань, кількість звернень студента до викладача, кількість названих об'єктів тощо.

З метою отримання достовірних даних ми використовували всі перераховані методи діагностики. До експертного оцінювання залучались викладачі, що проводили заняття, викладачі, які виконували обов'язки групових керівників під час навчально-виховної практики в ДЗОВ та представники керівництва базами практик.

Експертне оцінювання доповнювалась анкетуванням (для оцінювання мотиваційного та оцінно-рефлексивного компонентів), тестуванням (оцінювання когнітивного компонента готовності), спостереженням за організацією студентами-практикантами діяльності тимчасових дитячих колективів під час роботи у дитячих оздоровчих таборах (оцінювання операційного компонента готовності).

У процесі реалізації педагогічного експерименту з метою отримання емпіричних даних на кожному етапі ми використовували

комплекс взаємодоповнювальних емпіричних методів дослідження та методи математичної статистики. Під час дослідження ми керувалися усвідомленням необхідності одночасного охоплення репрезентативної кількості респондентів, що сприяє забезпеченню об'єктивності та достатньої точності отриманих результатів.

Оцінка динаміки змін здійснювалась шляхом дослідження рівня готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій до початку спеціальної підготовки й після неї. А також на основі зіставлення результатів експериментальної та контрольної груп.

Аналіз емпіричного матеріалу здійснювався за наступною схемою:

1) порівняння рівнів готовності в початковому та кінцевому етапах експерименту;

2) аналіз впливу комплексу педагогічних умов на зміну рівня готовності до використання інноваційних технологій у ДЗОВ.

У ході вивчення впливу розробленої нами технології на готовність майбутніх учителів до інноваційної діяльності в цілому в досліджуваних експериментальної групи виявилось суттєве підвищення показників по кожному з компонентів готовності.

Аналіз отриманих результатів (див. Таблицю 1) дозволяє констатувати, що в експериментальній групі значно збільшилася кількість досліджуваних (до 70,4%), які планують в своїй роботі в дитячих оздоровчих закладах постійно використовувати інноваційні методи і технології. Кількість досліджуваних, які мають намір епізодично використовувати в оздоровчовиховному процесі інноваційні технології, знизилась до 26,6%. А респонденти, які віддали перевагу традиційним технологіям, були відсутні.

Таблиця 1
Динаміка ставлення майбутніх учителів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ (експериментальна група - 104 студенти)

Етапи експерименту	Ставлення майбутніх учителів до інноваційних технологій (у %)			
	Планую використовувати в роботі			Віддам перевагу традиційним технологіям
	постійно	періодично	важко відповісти	
Констатувальний	23	41	24	12
Контрольний	70,4	26,6	3	-

Таким чином, можна стверджувати, що під дією експериментальних чинників у майбутніх учителів суттєво знизилась бар'єри до використання інноваційних технологій у ДЗОВ.

Спеціально організована діяльність в експериментальній групі сприяла значному підвищенню рівня сприйнятливості і позитивного ставлення до нового, що є одним з важливих показників готовності до впровадження інновацій.

Про ефективність обґрунтованого комплексу педагогічних умов, можна стверджувати і за деякими показниками компетентності майбутніх учителів у галузі педагогічної інноватики. У даному випадку мається на увазі рівень знань у галузі інновацій ДЗОВ. У таблиці 2 наведено, що рівень знань в експериментальній групі зріс на 67,2%. Число студентів, що мають поверхневий знання, скоротилося на 50,8%.

Таблиця 2
Динаміка рівня знань з інноваційних технологій у ДЗОВ у ході експерименту (експериментальна група - 104 студенти)

Етапи експерименту	Рівні знань майбутніх учителів з інноваційних технологій в ДЗОВ (у %)		
	Високий	Середній	Низький
констатувальний	12,2	32	55,8
контрольний	79,4	15,6	5,0

Джерела отримання інформації про інноваційні технології студенти експериментальної групи пов'язували з отриманням знань з методичної літератури і за рекомендацією викладачів (див. Таблицю 3).

У цілому результати педагогічного експерименту підтвердили підвищення інтересу майбутніх учителів з питань інноваційних технологій у ДЗОВ.

Таблиця 3
Домінуючі джерела отримання інформації про інноваційні технології, які доцільно використовувати під час роботи в ДЗОВ (експериментальна група - 104 студенти)

Джерела	Показники отримання інформації на різних етапах експерименту (у %)	
	Констатувальний	Контрольний
З методичної літератури	70	85
З досвіду викладачів	6	9
З власного досвіду	12	6
Важко відповісти	12	-

У ході експерименту вдалося створити умови для майбутніх учителів, що дали можливість багатьом студентам виробити систему своєї педагогічної діяльності. Визначені педагогічні умови, на наш погляд, сприяли формуванню у майбутніх учителів системи умінь, що дозволяють їм без труднощів досягати цілей педагогічної діяльності, а також підвищенню рівня операційної

готовності студентів до опанування інноваційними технологіями, доцільними для використання в ДЗОВ: з 2,7% до формувального етапу експерименту до 24,3% після експерименту.

Таблиця 4
Динаміка операційного компоненту готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ (експериментальна група - 104 студенти)

Етапи експерименту	Рівні розвитку операційної готовності (у %)		
	високий	середній	низький
Констатувальний	2,7	14,6	82,7
Контрольний	24,3	32,2	43,50

Аналіз даних, отриманих в експериментальній групі на початок експерименту і в його кінці, засвідчив, що в ній майже в два рази зменшилася кількість студентів з низьким рівнем розвитку операційних умінь (з 82,7% до 43,5%). Це свідчить про доцільність розробленої експериментальної програми, побудованої на обґрунтованих педагогічних умовах.

Висновки. Таким чином, проведена експериментальна робота дозволила підтвердити ефективність розробленої моделі формування готовності майбутніх учителів до використання інноваційних технологій у ДЗОВ. У подальшому вважаємо за необхідне дослідити рівень готовності студентів педагогічних вишів до інноваційної діяльності в дитячих оздоровчих закладах країн Європи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Дудчак Г. І. Діагностика рівнів готовності майбутніх учителів початкових класів до самостійної роботи у процесі професійної діяльності [Електронний ресурс] / Г. І. Дудчак // Науковий вісник Донбасу. – 2012. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvd_2012_4_26.pdf (дата звернення 14.03.2013). – Заголовок з екрану.
2. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения. – М.: Педагогика, 1981. – 186 с.
3. Макогон К. Діагностика готовності педагогів до пошукової діяльності (пед.інновації) / К. Макогон // Рідна школа. – 2002. – №1. – С. 27–29.
4. Мартиненко С. М. Діагностичні методики вивчення особистісно-професійних готовності вчителя початкової школи до педагогічної діяльності / С.М. Мартиненко // Початкова школа. – 2013. – № 3. – С. 44–47.
5. Хлебнікова Т. М. Діагностика професійної компетентності вчителя / Т. М. Хлебнікова // Управління школою: Науково-методичний журнал. – 2006. – № 19–21. – С. 37–39.

BIBLIOGRAFIYA

1. Dudchak H. I. Diagnostyka rivniv hotovnosti maibutnix uchyteliv pochatkovykh klasiv do samostiinoi roboty u protsesi profesii noi diialnosti [Elektronnyi resurs] / H. I. Dudchak // Naukovyi visnyk Donbasu. – 2012. – № 4. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvd_2012_4_26.pdf (data zvernennia 14.03.2013). – Zaholovok z ekranu.
2. Lerner Y. Ia. Dydaktycheskye osnovy metodov obucheniya. – M.: Pedahohyka, 1981. – 186 s.

3. Makohon K. Diahnostyka hotovnosti pedahohiv do poshukovoi diialnosti (ped.innovatsii) / K. Makohon // Ridna shkola. – 2002. - №1. – S. 27–29.

4. Martynenko S. M. Diahnostychni metodyky vyvchennia osobystno-profesiinykh hotovnosti vchytelia pochatkovoї shkoly do pedahohichnoi diialnosti / S.M. Martynenko // Pochatkova shkola. – 2013. – № 3. – S. 44–47.

5. Khliebnikova T. M. Diahnostyka profesiinoi kompetentnosti vchytelia / T. M. Khliebnikova // Upravlinnia

shkoloiu: Naukovo-metodychnyi zhurnal. – 2006. – № 19–21. – S. 37–39.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Шерудило Андрій Васильович – аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Наукові інтереси: особливості підготовки студентів до проходження навчально-виховної практики у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

УДК 675.87.543

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ В ОН-ЛАЙН СЕРЕДОВИЩІ

Катерина ШИШКІНА (Острог)

Постановка проблеми. Основні тенденції розвитку сучасного суспільства в багатьох випадках визначаються еволюцією інформаційно-комунікаційних технологій, активне впровадження яких призводить до виникнення нових соціальних феноменів. Глобальна павутина Інтернету переносить всю життєдіяльність людини в кіберпростір. Віртуальна реальність надає досить багато унікальних можливостей для саморозвитку. Але, в той же час, заставляє здобувати нові навички та пізнавати нову інформацію, що в свою чергу породжує певні проблеми. Молоде покоління оточене інформаційно-комунікаційними технологіями в їхньому повсякденному житті стикається з багатьма он-лайн ризиками. Наприклад, кібербулінг (з англ. cyberbullying), підштовхування до спілкування, які несуть сексуальний характер, перегляд небажаних сайтів та картинок, спілкування з незнайомцями, розголошення персональних даних та надмірне перебування в Інтернеті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням аналізу загроз інформаційного впливу та забезпечення інформаційної безпеки школяра представлено в дослідженнях таких вчених: І. А. Басва, Г. В. Грачев, М. І. Бочаров, Ю. І. Богатирева, С. Г. Кара-Мурза, Д. Смахел, С. Лівінгстон та ін. [4; 7; 6; 5; 9; 2; 1]. Однак ми виділили нові потенційні загрози і шляхи їх подолання.

Мета статті полягає у комплексному розгляді потенційних проблем, з якими зіштовхується дитина під час перебування в Інтернеті.

Виклад основного матеріалу. Вирішення завдання із забезпечення безпеки для дітей при використанні комп'ютера та Інтернету вимагає комплексного підходу та вирішення безлічі психолого-педагогічних питань. Ці напрями мають стати основою для вирішення проблем безпеки в освітніх установах. Оскільки, стимулюючи до більш широкої різноманітної он-лайн діяльності дітей, педагоги повинні навчити їх критично оцінювати ресурси та розвивати

безпечну поведінку в мережі. Насамперед, потрібно досить серйозно підійти до цього питання в організаційному плані, а саме встановити ліцензійне програмне забезпечення, антивірусну програму, професійне налаштування систем контент фільтрації та брандмауера.

Для забезпечення безпеки дітей в мережі Інтернет і власної безпеки необхідно знати види Інтернет загроз, вміти їх розпізнати та запобігти їм. Для цього необхідно розповісти дітям про світову павутину якомога більше, а також про його можливості та небезпеки. Необхідно проаналізувати і потім разом з дітьми вивчити цікаві та корисні Інтернет ресурси з безпечної поведінки в мережі Інтернет. Необхідно навчити дітей і батьків як реагувати, у разі, якщо їх хтось образив або вони отримали / натрапили на небажаний і агресивний контент в Інтернеті, розповісти, куди в подібному випадку вони можуть звернутися. Діти та підлітки – активні користувачі Інтернету. З кожним роком спільнота Інтернет користувачів молодшає. Кожне нове покоління сильно відрізняється від того, в якому зростало попереднє. Однією з найважливіших координат їх розвитку стають інформаційно-комунікаційні технології. Тим часом, крім величезної кількості можливостей, Інтернет несе й безліч ризиків. Найчастіше діти й підлітки у повній мірі не усвідомлюють усі можливі проблеми, з якими вони можуть зіткнутися в мережі. Зробити їх перебування в Інтернеті більш безпечним, навчити їх орієнтуватися в кіберпросторі – важливе завдання для їхніх батьків і педагогів. Сьогоднішні школярі легко освоюють будь-які пристрої і технології, призначені для спілкування і передачі інформації. Однак наскільки вони готові до того, щоб правильно орієнтуватися в просторі Інтернету, наскільки здатні протистояти тим ризикам і загрозам, з якими неминуче стикається практично будь-який користувач мережі? В рамках дослідницького проекту Єврокомісії EU Kids Online II, присвяченого вивченню питань безпеки Інтернету для дітей і підлітків, були отримані відповіді на ці питання й підготовлені відповідні